

MEMO AAN DE GEMEENTERAAD

Aan De gemeenteraad
T.a.v. -
Datum Augustus 2011
Betreft Onderzoek Voortgezet onderwijs
Van Het college
Ons kenmerk 103739
CC

	Paraaf	Datum
Controller		
Directie		

INGEKOMEN - 7 SEP. 2011 /513

Samenvatting

In het coalitiedocument is opgenomen dat er een onderzoek gedaan wordt naar het voortgezet onderwijs in Albrandswaard. Het onderzoek bestaat uit twee delen. In de startnotitie die u in oktober 2010 is toegestuurd is weergegeven op welke wijze dit onderzoek wordt aangepakt. In deze memo informeert de portefeuillehouder Kennis en Welzijn uw raad over de uitkomsten van de enquête onder leerlingen en ouders en de gesprekken met vertegenwoordigers van de twee direct betrokken scholen. Tevens zal worden stilgestaan bij het in opdracht van CVO verrichte onderzoek naar de levensvatbaarheid van een school voor voortgezet onderwijs in Albrandswaard én het in opdracht van de ouderraad van het Einstein Lyceum door het Landelijk Platform Openbaar Onderwijs verrichte onderzoek naar de perspectieven van het openbaar voortgezet onderwijs.

Hofhoek 5
3176 PD Poortugaal
Postbus 1000
3160 GA Rhoon
Telefoon 010 506 11 11
Fax 010 501 81 80
www.albrandswaard.nl

Geachte dames en heren,

Inleiding.

In oktober 2010 is uw raad geïnformeerd over de wijze van aanpak van het onderzoek naar het voortgezet onderwijs zoals dat is beschreven in het coalitiedocument. In de memo van 4 april 2011 heeft de portefeuillehouder Kennis en Welzijn aangekondigd nog voor het zomerreces uw raad te informeren over de uitkomsten van de enquête onder leerlingen en ouders en de gesprekken met de vertegenwoordigers van de betrokken scholen.

1. Uitkomsten gemeentelijke enquête.

De deelname aan de enquête was laag. (deelnamepercentages: leerlingen instroompunt 43%; ouders leerlingen instroompunt 43% en ouder leerlingen groepen 7 en 8 basisscholen 31%). Het overgrote deel van de ouders vindt de aanwezigheid van een vorm van voortgezet onderwijs in Albrandswaard belangrijk, waarbij de voorkeur wordt uitgesproken voor afsluitend onderwijs. Het huidige gebouw wordt door ouders opvallend negatief beoordeeld. Leerlingen oordelen positiever over het gebouw en de lokalen. Voor de overige uitkomsten van de enquête verwijs ik u naar bijlage 1.

vervolg pagina

Uitkomsten interviews vertegenwoordigers scholen.

Bevestigd wordt dat het instroompunt beide scholen (Einstein Lyceum en Penta College / schoolbesturen (Bestuur Openbaar Onderwijs Rotterdam en Christelijk Voortgezet Onderwijs) niet heeft gebracht wat men zich bij de start in 2001 had voorgesteld. De kwantitatieve doelstelling van het aantal leerlingen is niet gehaald terwijl ook de samenwerking na een aanvankelijk goede beginperiode verslechterde. Beide scholen hebben een andere visie op een vervolg van het VO in Albrandswaard waarbij het openbaar onderwijs aangeeft niet meer onder dezelfde voorwaarden en omstandigheden te willen samenwerken.

Voor een verslag van beide interviews verwijs ik u naar bijlage 2.

2. Onderzoek Levensvatbaarheid MAVO/HAVO/WVO vestiging in Albrandswaard.

In de startnotitie van oktober 2010 staat dat door het CVO een onderzoek gedaan zal worden naar de levensvatbaarheid van een school voor voortgezet onderwijs in Albrandswaard. Dit onderzoek is na aanpassing aan de laatste gegevens door CVO in april 2011 aangeboden aan de portefeuillehouder Kennis en Welzijn. In het onderzoek werkt CVO met scenario's (zie bijlage 3). Een belangrijke conclusie is te vinden in hoofdstuk 3 namelijk dat "de ideale schoolgrootte (vmbo-tl, havo, vwo) rond de 1200 leerlingen ligt met een minimum van 800 leerlingen. In het voor een vestiging in Albrandswaard meest optimistische scenario bedraagt het aantal leerlingen 740. Volgens het onderzoek is in de gemeente Albrandswaard een volwaardige vestiging voor mavo, havo en vwo dan ook niet rendabel.

Een van de uitgangspunten in het onderzoek is een herschikking van het onderwijs aanbod in de regio. Om dit mogelijk te maken zijn er sluitende afspraken noodzakelijk in het Regionaal Plan Onderwijsvoorzieningen (RPO).

In overleg met de meest betrokken schoolbesturen, BOOR en CVO, is afgesproken dat het onderzoek zal worden ingebracht in het RPO om te peilen hoe de besturen van de scholen staan tegenover een herschikking van de onderwijsvoorzieningen in de regio.

In mei 2011 heeft een woordvoerder van het Rpo laten weten dat de vertegenwoordigers van BOOR op dit moment nog geen gesprekken willen aangaan over een herschikking van de onderwijsvoorzieningen. Men concentreert zich op de realisatie van de campus in Hoogvliet die medio 2013 de deuren opent.

De naar aanleiding van het onderzoek opgestelde rapportage ligt voor u ter inzage bij de griffie.

3. Onderzoek CBOO.

In april 2011 hebt u van het Landelijk Platform Openbaar Onderwijs (CBOO) de resultaten van een (in opdracht van de ouderraad van het Einstein Lyceum) verricht onderzoek naar de perspectieven van het openbaar voortgezet onderwijs in de gemeente Albrandswaard ontvangen. In het rapport wordt o.a. geconstateerd dat er

vervolg pagina

onder de ouders die openbaar onderwijs wensen, een groot draagvlak is voor voortzetting van het instroompunt openbaar voortgezet onderwijs in de gemeente Albrandswaard, maar dat er geen noodzaak is voor een volledig voortgezet onderwijs in Albrandswaard. Met het oog hierop wordt de aanbeveling gedaan om in de gemeente een definitieve vestiging voor het instroompunt voor voortgezet openbaar onderwijs met volwaardige voorzieningen te realiseren.

In een eerdere memo heeft de portefeuillehouder Kennis en Welzijn uw raad gemeld dat zij zich distantieert van de weergave van het interview dat vertegenwoordigers van CBOO met haar hebben gehad.

4. Conclusie

Met de schoolbesturen delen wij de conclusie dat het instroompunt, om allerlei redenen, niet datgene heeft gebracht, wat er van werd verwacht.

De verwachting bij de start van het instroompunt dat jaarlijks een aanzienlijk deel van de leerlingen uit groep 8 van de Albrandswaardse basisscholen zou kiezen voor het instroompunt is niet uitgekomen. Het instroompunt met een gezamenlijke nevenvestiging van het Einstein Lyceum en het Penta Collge voor leerlingen in eerste instantie uit Albrandswaard werd geacht in een dringende behoefte te voorzien van de gemeenten Rotterdam en Albrandswaard naar versterking van de mogelijkheden voor vmbo-, havo- en vwo-leerlingen in de regio Hoogvliet/Albrandswaard. De leerlingen uit Albrandswaard gaan echter vooral naar scholen in Rotterdam, Barendrecht en Spijkenisse. Bij ouders / leerlingen bestaat de voorkeur om zich aan te melden bij een school met afsluitend onderwijs in plaats van bij een kleinschalig instroompunt. Daarnaast is ongetwijfeld ook de kwaliteit van de (tijdelijke) huisvesting van het instroompunt van invloed geweest op de schoolkeuzes.

Of er, en zo ja, in welke vorm er een toekomst is voor een volwaardige school voor voortgezet onderwijs in Albrandswaard is in eerste instantie een zaak van de schoolbesturen en niet van de gemeente. In de Wet op het voortgezet onderwijs is de mogelijkheid geschapen om onderwijsvoorzieningen voor voortgezet onderwijs te realiseren via het RPO. Het RPO wordt gevormd door schoolbesturen in een bepaalde regio. Om een onderwijsvoorziening te kunnen realiseren brengt een schoolbestuur zijn wens in, er vindt overleg plaats en de deelnemers in het RPO besluiten de voorziening in het plan op te nemen. Vervolgens dient het betrokken schoolbestuur, onder overlegging van het vastgestelde RPO een aanvraag in bij de minister. De wettelijke regeling rond het RPO staat los van de gemeentelijke zorgplicht voor de voorzieningen huisvesting onderwijs. Deze zorgplicht is uitgewerkt in de gemeentelijke verordening voorzieningen huisvesting onderwijs. Uitgangspunt van de gemeentelijke zorgplicht is dat wordt voorzien in voldoende en adequate huisvesting. Om een discrepantie tussen het RPO en de gemeentelijke zorgplicht te voorkomen, is in de wettelijk geregelde procedure voor het vaststellen van het RPO opgenomen dat met de gemeente overleg plaatsvindt voordat het RPO wordt vastgesteld.

vervolg pagina

Initiatieven van de schoolbesturen om in RPO-verband te onderzoek of een herschikking van het regionale onderwijsaanbod wenselijk en haalbaar is zullen wij met belangstelling volgen. Ondertussen blijven wij met het bestuur van BOOR in gesprek over het huidige instroompunt, maar zullen geen stappen worden ondernomen om te komen tot een nieuwe, definitieve huisvesting van het instroompunt. Met het oog op de leegstand in het instroompunt zullen wij ons niet langer verzetten tegen toelating van leerlingen uit andere gemeenten. Daarnaast zullen de mogelijkheden worden onderzocht om aan de leegstand een andere bestemming te geven.

Wij vertrouwen er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

het college van de gemeente Albrandswaard,
secretaris

de burgemeester,

Hans Cats

mr. Harald Bergmann

Formulieren ouders 7/8

Uitgestuurd	539
Retour	167

Hoe belangrijk vindt u de aanwezigheid van een vorm van voortgezet onderwijs in de gemeente Albrandswaard?

Belangrijk	143
Niet belangrijk/geen mening	24

Welke vorm van voortgezet onderwijs heeft uw voorkeur?

Instroompunt	8
School met afsluitend onderwijs	125
Geen voorkeur	10

Hebt u een voorkeur voor openbaar of bijzonder onderwijs?

Ja, openbaar onderwijs	45
Ja, bijzonder onderwijs	37
Nee, geen voorkeur	61

Hebt u een voorkeur voor de richting? (bedoeld wordt vorm)

Ja, Vmbo	35
Ja, HAVO/VWO	73
Nee, geen voorkeur	45

Kent u de accommodatie aan de Zwaardijk in Poortugaal?

Ja	77
Nee	90

Gemiddelde score op de onderdelen:

Hoe ziet het gebouw eruit?	5,2
Lokalen	te weinig respons
Het schoolplein	te weinig respons
De kantine	te weinig respons

Formulieren leerlingen 7/8

Uitgestuurd	539
Retour	166

**Hoe belangrijk vind je het dat er een school voor voortgezet onderwijs in de gemeente Albrandswaard is?
in de gemeente Albrandswaard?**

Belangrijk	125
Niet belangrijk/geen mening	41

Vind je het belangrijk dat je op deze school ook je eindexamen kunt halen

Belangrijk	114
Niet belangrijk/maakt niet uit	52

Ben je wel eens in het gebouw aan de Zwaardijk geweest?

Ja	24
Nee of niet ingevuld	142

Gemiddelde score op de onderdelen:

Te weinig respons

Formulieren ouders leerlingen huidig instroompunt

Uitgestuurd	87
Retour	37

Hoe belangrijk vindt u de aanwezigheid van een vorm van voortgezet onderwijs in de gemeente Albrandswaard?

Belangrijk	32
Niet belangrijk/geen mening	5

Welke vorm van voortgezet onderwijs heeft uw voorkeur?

Instroompunt	2
School met afsluitend onderwijs	30
Geen voorkeur	5

Hebt u een voorkeur voor openbaar of bijzonder onderwijs?

Ja, openbaar onderwijs	19
Ja, bijzonder onderwijs	2
Nee, geen voorkeur	16

Hebt u een voorkeur voor de richting? (bedoeld wordt vorm)

Ja, Vmbo	5
Ja, HAVO/VWO	14
Nee, geen voorkeur	22

Beoordeling locatie Zwaardijk**Gemiddelde score op de onderdelen:**

Hoe ziet het gebouw eruit?	5,5
Lokalen	5,8
Het schoolplein	5,6
De kantine	4,5
Computers	3,3

Formulieren leerlingen instroompunt

Uitgestuurd	87
Retour	37

**Hoe belangrijk vind je het dat er een school voor voortgezet onderwijs in de gemeente Albrandswaard is?
in de gemeente Albrandswaard?**

Belangrijk	30
Niet belangrijk/geen mening	7

Vind je het belangrijk dat je op deze school ook je eindexamen kunt halen

Belangrijk	29
Niet belangrijk/maakt niet uit	8

Beoordeling locatie Zwaardijk**Gemiddelde score op de onderdelen:**

Hoe ziet het gebouw eruit?	7
Lokalen	6
Het schoolplein	5,6
De kantine	4,8
Computers	4,1

INTERVIEW MET VERTEGENWOORDIGERS OPENBAAR ONDERWIJS**Vragen aan bestuurders/locatieleiders. Vorm: interview.****Datum: 26 november 2010.****Aanwezig: mevr. Rombout en de heren Jongejans, Guis, Lammers en Weterings**

1. Is het instroompunt zoals dat nu functioneert het instroompunt dat u in gedachten had bij de start? (s.v.p. toelichten).
Nee. Men had een hogere instroom van leerlingen verwacht. Op dit moment is er wel sprake van een positieve flow. Het complementaire karakter is niet uit de verf gekomen omdat Penta in afwijking van de afspraak ook Vmbo-tl is gaan aanbieden op de locatie Zwaardijk. De samenwerking tussen de besturen is altijd prima geweest. Op de werkvloer was die dat twee jaar na aanvang niet meer. Het "hing" op personen. Ook de plaatsing van een grote groep leerlingen uit Hoogvliet speelde een negatieve rol.
2. Hoe kijkt u aan tegen de samenwerking in de afgelopen vijf jaar met:
  - a. de gemeente
  - b. uw collega schoolbestuurDe relatie met de gemeente is altijd open en eerlijk geweest. Beide partijen namen elkaar serieus in de discussies over het convenant en de mogelijke bouw van een definitieve vestiging. Voor de samenwerking met het collega schoolbestuur zie vraag 1.
3. Bent u bereid bij een eventuele doorstart van een vorm van voortgezet onderwijs in Albrandswaard weer samen te werken met een collega schoolbestuur?
Welke vorm van onderwijs (vmbo-havo-vwo) zou u willen/kunnen aanbieden? (meerdere antwoorden mogelijk)
Vmbo
HAVO
VWO
Nee, wij zijn niet bereid samen te werken met hetzelfde schoolbestuur onder dezelfde omstandigheden. De structuur bij het Penta college zou helder moeten zijn met name op het vlak van de wijze waarop de zeggenschap op een locatie wordt geregeld. Bestuur Openbaar Onderwijs Rotterdam kan iedere vorm van onderwijs aanbieden. Ook in samenwerking met een ander schoolbestuur maar dan moet er wel weer sprake zijn van complementair aanbod met heldere afspraken die zwart op wit staan.
4. Kunt u zich vinden in de financiële randvoorwaarde van de gemeente dat er door de gemeente niet meer middelen beschikbaar gesteld worden dan het bedrag per leerling uit het Gemeentefonds?
Dit is een vraag die beantwoord moet worden door de bestuurders zelf. In eerdere gesprekken hebben deze wel aangegeven dat in het huidige tijdsgewricht het een moeilijke zaak zal worden (red.)
5. Bent u van mening dat de gemeente Albrandswaard de randvoorwaarde dat een school voor voortgezet onderwijs voornamelijk voor leerlingen uit de eigen gemeente is bedoeld los moet laten?
De campus is voor ons belangrijk waarbij het instroompunt in Albrandswaard een cruciale rol vervult. Instroom van "buitengebieden" als Pernis, Heijplaat en Barendrecht kan een positieve bijdrage leveren.

Het ministerie heeft regelgeving voor een nevenvestiging. Daar dienen partijen zich aan te houden.

INTERVIEW MET VERTEGENWOORDIGERS CVO

Vragen aan bestuurders/locatieleiders. Vorm: interview. CVO.

1. Is het instroompunt zoals dat nu functioneert het instroompunt dat u in gedachten had bij de start? (s.v.p. toelichten)

Nee. De verwachting dat jaarlijks een aanzienlijk deel van de leerlingen uit groep 8 zou kiezen voor het instroompunt is niet uitgekomen. Hierdoor is ook de kwantitatieve doelstelling om het instroompunt te laten groeien tot een omvang van 250-360 leerlingen niet gehaald.

2. Hoe kijkt u aan tegen de samenwerking in de afgelopen vijf jaar met:
  - a. de gemeente
  - b. uw collega schoolbestuur

De onderlinge bestuurlijke verhoudingen met het gemeentebestuur en BOOR zijn goed.

Wel zijn er enkele knelpunten te noemen die in de afgelopen jaren zijn opgetreden.

a. Het standpunt van de gemeente om alleen Albrandswaardse leerlingen toe te laten in het instroompunt werd (wordt) door CVO niet gedeeld en heeft in een vorige collegeperiode geleid tot een bestuurlijke impasse in het overleg.

b. De invoering van een ander onderwijskundig concept door het Einstein lyceum stelde nieuwe eisen aan de ruimteverdeling binnen het instroompunt. Deze bleken binnen de organisatie van één gebouw moeilijk inpasbaar en leidde tot spanningen op de werkvloer en tot stroeve verhoudingen in de onderlinge samenwerking.

3. Bent u bereid bij een eventuele doorstart van een vorm van voortgezet onderwijs in Albrandswaard weer samen te werken met een collega schoolbestuur?

Als er gesproken wordt over een doorstart van het voortgezet onderwijs in Albrandswaard is dat een onderwerp voor het overleg van het RPO-VPRH.

Binnen dat verband kan er een besluit worden genomen of en zo ja op welke wijze en onder welke voorwaarden het voortgezet onderwijs in Albrandswaard wordt gepositioneerd.

4. Welke vorm van onderwijs (vmbo-havo-vwo) zou u willen/kunnen aanbieden? (meerdere antwoorden mogelijk)

Vmbo

HAVO

VWO

Het PENTA college kan alle vormen van onderwijs aanbieden. Op basis van een extern uitgevoerd onderzoek, waar wij opdracht toe hebben gegeven, blijkt dat een school voor HAVO/VWO, eventueel aangevuld met MAVO, haalbaar is in Albrandswaard. Voorwaarden hierbij zijn wel dat er gelijktijdig een herschikking van het onderwijsaanbod in de regio moet plaatsvinden en dat de beperking wordt opgeheven dat de school alleen toegankelijk is voor Albrandswaardse leerlingen.

Als de gemeente Albrandswaard de intentie uitspreekt om de mogelijkheid van een volwaardige vorm van VO serieus op haalbaarheid te onderzoeken, dan is PENTA bereid om hier actief in mee te werken en deze optie in te brengen in het RPO.

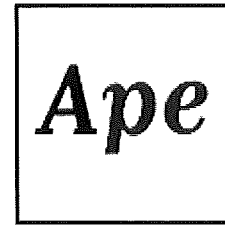
5. Kunt u zich vinden in de financiële randvoorwaarde van de gemeente dat er door de gemeente niet meer middelen beschikbaar gesteld worden dan het bedrag per leerling uit het Gemeentefonds?

Het principe van doordecentralisatie wordt door CVO onderschreven.

Als besloten wordt om in Albrandswaard een volwaardige school neer te zetten, dan komt ook de huisvesting aan de orde.

Als besloten wordt om de school te huisvesten in een permanent gebouw dan zal de gemeente naast de jaarlijkse toekenning van middelen uit het gemeentefonds een eenmalige investering moeten doen om de "onrendabele top" af te dekken om daarmee het financieringsrisico voor CVO op een aanvaardbaar niveau te houden.

6. Bent u van mening dat de gemeente Albrandswaard de randvoorwaarde dat een school voor voortgezet onderwijs voornamelijk voor leerlingen uit de eigen gemeente is bedoeld los moet laten?
Ja. (zie ook de opmerkingen onder punt 2 en punt 4)

Levensvatbaarheid van
een vestiging voor
mavo/havo/vwo
in Albrandswaard

Onderzoek in opdracht van het PENTA College CSG

© **A**arts De Jong Wilms Goudriaan **P**ublic **E**conomics bv (APE)

Den Haag, september 2010

Levensvatbaarheid vestiging voor vmbo-tl/havo/vwo in Albrandswaard

Ape rapport nr. 811

© 2010 **A**arts De Jong Wilms Goudriaan **P**ublic **E**conomics bv (APE)

Website: www.ape.nl

Omslag: Brordus Bunder, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt via druk, fotokopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming.

INHOUD

1	INLEIDING	3
1.1	Achtergrond	3
1.2	Uitwerking van de onderzoeksvraag	4
1.3	Indeling van het rapport	4
2	REGIONALE LEERLINGENSTROMEN	5
2.1	Inleiding	5
2.2	Leerlingenstromen in 2009/2010	5
2.3	Leerlingenstromen naar reisafstand en -tijd	9
2.4	Conclusies	10
3	SCENARIO'S VOOR VERSCHUIVINGEN IN LEERLINGENAANTALLEN	13
3.1	Inleiding	13
3.2	Scenario's	13
3.3	Conclusie	16
4	PROGNOSE VOOR DE TOEKOMST	17
4.1	Inleiding	17
4.2	Prognoses	17
4.3	Conclusie	19
	BIJLAGE	21

1 INLEIDING

1.1 Achtergrond

Het PENTA college CSG is een brede scholengemeenschap voor christelijk voortgezet onderwijs. Het college heeft een groot verzorgingsgebied en telt zeven vestigingen op negen locaties in zes gemeenten op de eilanden Voorne-Putten, Rozenburg en West-IJsselmonde. Kenmerkend voor het verzorgingsgebied is dat de leerlingenstromen in sterke mate worden bepaald door waterscheidingen. Leerlingen aan de ene kant van de waterscheiding trekken naar scholen in andere plaatsen dan leerlingen aan de andere kant van het water.

In het verzorgingsgebied van het PENTA college hebben de laatste jaren grote stedenbouwkundige en demografische veranderingen plaatsgevonden. De gemeenten Barendrecht en Albrandswaard zijn de laatste tien jaren fors gegroeid door de bouw van nieuwe wijken als Carnisselande (Barendrecht), Portland (Rhoon) en Valckestijn (Poortugaal). Gemeente Albrandswaard groeide in tien jaar tijd circa 60% (naar ca 24.000 inwoners in 2010). Gemeente Barendrecht zag in de afgelopen tien jaar het aantal inwoners zelfs meer dan verdubbelen (tot ca 45.000 in 2010). Daarnaast is in het kader van de opwaardering van Hoogvliet een campus in aanbouw, waar scholen, woongebied, een sportcomplex en een jongeren centrum samenkomen. Participerende scholen zijn het Einstein Lyceum (vmbo-tl, havo, vwo) streefomvang 900 leerlingen, een vestiging van het PENTA college (vmbo), streefomvang 600 leerlingen en het ROC Zadkine streefomvang 300 leerlingen.

Gemeente Spijkenisse was juist een groeikern in de jaren '70 en '80 van de vorige eeuw, maar is sindsdien gestabiliseerd qua inwonertal. Nieuwe inwoners van Spijkenisse zijn veel oud-bewoners van Rotterdamse wijken die gesaneerd worden (zoals Pendrecht), en vormen qua samenstelling een andere groep dan de nieuwe inwoners van Barendrecht en Albrandswaard, die veelal tot midden- en hoge inkomens behoren. Mede door de voormalige functie als groeikern kent Spijkenisse een groot onderwijsaanbod, zeker in verhouding tot het huidige aantal leerlingen dat in Spijkenisse woont.

Als gevolg van de hierboven geschetste demografische en stedenbouwkundige veranderingen overweegt het PENTA college om in RPO verband te onderzoeken of het wenselijk en haalbaar is om in Albrandswaard, met een herschikking van het regionale onderwijsaanbod, een mavo-havo-vwo vestiging te openen.

1.2 Uitwerking van de onderzoeksvraag

Het potentieel voor een vestiging in Albrandswaard wordt ten eerste beïnvloed door de aanwezigheid van andere vestigingen van PENTA College en andere scholen in de buurt.

Het potentieel voor een vestiging in Albrandswaard wordt naast de leerlingenstromen ook beïnvloed door de demografische ontwikkeling in de regio. De vestiging moet niet alleen nu maar ook in de toekomst voldoende leerlingen trekken. Het onderzoek moet het PENTA College inzicht verschaffen in de effecten en de levensvatbaarheid van een vestiging in de gemeente Albrandswaard.

De centrale vraag van het onderzoek valt uiteen in de volgende deelvragen:

1. Wat gebeurt er met de leerlingenstromen naar de verschillende scholen/vestigingen indien in de gemeente Albrandswaard een nieuwe vestiging wordt geopend, en in Spijkenisse een vestiging geheel of gedeeltelijk wordt gesloten?
2. Wat is de verwachte toekomstige ontwikkeling van de leerlingenaantallen in een vestiging in de gemeente Albrandswaard, gelet op onder meer de demografische ontwikkeling en de gehele of gedeeltelijke sluiting van een vestiging in Spijkenisse?
3. Leiden de onder 1 en 2 genoemde ontwikkeling tot een levensbare vestiging in Albrandswaard?

1.3 Indeling van het rapport

In hoofdstuk 2 gaan we nader in op de regionale leerlingenstromen. Hoofdstuk 3 geeft enkele scenario's van leerlingenaantallen voor de vestiging in Albrandswaard. De toekomstige ontwikkeling van de leerlingenaantallen wordt geschetst in hoofdstuk 4.

2 REGIONALE LEERLINGENSTROMEN

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk analyseren wij de regionale leerlingenstromen. Eerst maken we een inventarisatie van de huidige leerlingenstromen van de woonplaats Albrandswaard naar schoolvestiging inclusief de reisafstand en -tijd. We concentreren ons op leerlingen woonachtig in Albrandswaard, omdat naar verwachting het overgrote deel van de leerlingen die eventuele vestiging in Albrandswaard zal bezoeken, ook in Albrandswaard woont.

Deze analyse geschiedt op basis van gegevens over leerlingenstromen van het PENTA College en andere scholen in de regio. Voor het PENTA College beschikken wij reeds over de betreffende gegevens voor de schooljaren 2009/2010. Voor de overige scholen moeten wij terugvallen op gegevens van het CBS over het aantal vo-leerlingen woonachtig in Albrandswaard en de gemeenten waar deze leerlingen naar school gaan (leerlingen uit Albrandswaard naar schoolgemeente). Door combinatie met de gegevens van het PENTA College kunnen we vervolgens afleiden in welke gemeenten de leerlingen van de overige scholen naar school gaan.

2.2 Leerlingenstromen in 2009/2010

Allereerst analyseren we de huidige leerlingenstromen in de schooljaren 2009/2010 van leerlingen woonachtig in Albrandswaard. We splitsen de leerlingenaantallen op naar de volgende schoolniveaus: vmbo lwoo en praktijkonderwijs, vmbo basisberoepsgerichte of kaderberoepsgerichte leerweg, vmbo gemengde of theoretische leerweg, havo en vwo. In de onderbouw komen vaak combinatieklassen voor (bijvoorbeeld een havo/atheneum brugklas). We hebben de aantallen leerlingen uit combinatieklassen verdeeld over de relevante schooltypen op basis van landelijke cijfers¹.

---

¹ Volgens het CBS zijn leerlingen in de derde klas van het vo als volgt verdeeld over de niveaus: 17% van de leerlingen volgt vmbo lwoo of praktijkonderwijs of voortgezet speciaal onderwijs, 17% volgt vmbo basisberoepsgerichte of kaderberoepsgerichte leerweg, 25% volgt vmbo gemengde of theoretische leerweg, 20% zit op de havo en 21% volgt het vwo.

Gegevens van het PENTA College betreffen de volgende vestigingen in Spijkenisse: Angelus Merula en Blaise Pascal, die vmbo theoretische leerweg, havo en vwo aanbieden, en de Oude Maas die vmbo kader-, beroepsgerichte leerweg en vmbo theoretische leerweg aanbiedt. Daarnaast heeft het PENTA College twee vestigingen in Hoogvliet, die vmbo kader- of beroepsgerichte en vmbo theoretische leerweg aanbieden². De gegevens over de stromen vmbo-leerlingen uit Albrandswaard zijn samengevat in Tabel 2.1, en geven aanleiding tot de volgende conclusies:

- Leerlingen uit Albrandswaard gaan vooral op school in Albrandswaard, Rotterdam, Barendrecht en Spijkenisse. Andere plaatsen zijn marginaal vertegenwoordigd.
- Leerlingen van de richting gemengd/theoretisch van het vmbo kiezen ongeveer even vaak voor Rotterdam (36%) als Spijkenisse (38%). Barendrecht is een goede derde (22%). Onder de Albrandswaardse leerlingen die naar Rotterdam en Spijkenisse naar school gaan, heeft het PENTA een marktaandeel van 36% respectievelijk 69%. In Albrandswaard is alleen een instroompunt van het Einstein Lyceum. Slechts een gering aantal Albrandswaardse leerlingen kiest voor dit instroompunt. In het eerste jaar zitten dertien leerlingen. Als we alleen het eerste jaar in beschouwing nemen, is het marktaandeel van het instroompunt 15%.
- Wat betreft de richting basis- en kaderberoepsgericht van het vmbo zien we dat Rotterdam sterk vertegenwoordigd is met 47%. Barendrecht en Brielle volgen op afstand met 21% respectievelijk 17%. Spijkenisse heeft slechts een marktaandeel van 9%. Dit is opmerkelijk gezien het feit dat Spijkenisse dichterbij Albrandswaard ligt dan Brielle of Barendrecht. Duidelijk is dat bij de schoolkeuze meer factoren dan afstand een rol spelen.

---

² PENTA College heeft nog twee andere vestigingen: Jacob van Liesveldt in Hellevoetsluis (vwo, havo, vmbo-tl) en Bahûrim in Brielle (havo, vmbo-tl).

Tabel 2.1: Stromen van vmbo-leerlingen woonachtig in Albrandswaard

		2009/2010	
Vmbo lwoo en praktijkonderwijs			
	Totaal	%	PENTA College
Barendrecht	24	18	0
Brielle	11	8	0
Ridderkerk	1	1	0
Rotterdam	71	52	4
Schiedam	1	1	0
Spijkenisse	29	21	2
Totaal	137		6
Vmbo basisberoepsgerichte of kaderberoepsgerichte leerweg			
	Totaal	%	PENTA College
Barendrecht	18	21	0
Brielle	15	17	0
Cromstrijen	1	1	0
Oud-Beijerland	1	1	0
Ridderkerk	2	2	0
Rotterdam	41	47	25
Spijkenisse	8	9	9 ³
Zwijndrecht	1	1	0
Totaal	87		34
Vmbo gemengde of theoretische leerweg			
	Totaal	%	PENTA College
Albrandswaard	13	4	0
Barendrecht	69	21	0
Brielle	2	1	0
Oud-Beijerland	1	0	0
Rotterdam	115	36	41
Spijkenisse	121	38	83
Vlaardingen	1	0	0
Totaal	322		124

Bron: CBS en PENTA College (bewerking APE)

³ We delen de VMBO-leerlingen van de Oude Maas in naar gemengd/theoretisch en kader- en basisberoepsgericht op basis van de landelijke verdeling van 60%-40%. Dit klopt niet precies, aangezien het CBS slechts acht leerlingen meldt, en onze berekening op negen leerlingen voor het PENTA uitkomt.

De gegevens over stromen havo/vwo-leerlingen zijn samengevat in Tabel 2.2, en geven aanleiding tot de volgende conclusies.

- Leerlingen uit Albrandswaard die havo volgen, gaan vooral naar Spijkenisse (41%), gevolgd door Rotterdam (30%) en Barendrecht (21%). Albrandswaard is marginaal vertegenwoordigd met 6%. Als we alleen de eerste twee jaren in beschouwing nemen, is het marktaandeel van het instroompunt 16%, vergelijkbaar met vmbo-tl. Onder de Albrandswaardse leerlingen die naar de havo in Spijkenisse gaan, heeft PENTA een groot marktaandeel van 85%.
- Leerlingen uit Albrandswaard die naar het vwo gaan, reizen naar Rotterdam (51%), gevolgd door Spijkenisse (28%) en Barendrecht (15%). Albrandswaard is marginaal vertegenwoordigd met 4%. Als we alleen de eerste jaren in beschouwing nemen, is het marktaandeel van het instroompunt 12%, iets onder het aandeel bij vmbo-tl en havo. Onder de vwo-ers uit Albrandswaard die naar Spijkenisse op school gaan, heeft PENTA een marktaandeel van 82%.

Tabel 2.2: Stromen van havo/vwo-leerlingen woonachtig in Albrandswaard

Havo	2009/2010		
	Totaal	%	PENTA College
Albrandswaard	24	6	0
Barendrecht	82	21	0
Capelle aan den IJssel	1	0	0
Rotterdam	113	30	0
Schiedam	2	1	0
Spijkenisse	158	41	135
Vlaardingen	2	1	0
Totaal	382		135
Vwo			
Albrandswaard	22	4	0
Barendrecht	73	15	0
Rotterdam	253	51	0
Schiedam	10	2	0
Spijkenisse	136	28	111
Zwijndrecht	2	0	0
Totaal	495		111

Bron: CBS en PENTA College (bewerking APE)

2.3 Leerlingenstromen naar reisafstand en -tijd

Reisafstand is een van de factoren die bepalend zijn voor de keuze van een school, naast bijvoorbeeld vermeende kwaliteit van het onderwijs en signatuur van de school. De reisafstand in het verzorgingsgebied van het PENTA College wordt sterk bepaald door waterscheidingen. We onderzoeken de huidige reisafstand en -tijd van leerlingen uit Albrandswaard die diverse scholen in omliggende gemeenten bezoeken. Omdat we niet precies weten welke leerlingen welke scholen bezoeken, berusten de reisafstanden en -tijden op een benadering⁴. Tabel 2.3 geeft een samenvatting van de reisafstanden en -tijden die de Albrandswaardse leerlingen (totaal van alle onderwijsniveaus) afleggen naar scholen in de omgeving.

Tabel 2.3: Reisafstand en -tijd van Albrandswaard naar omliggende gemeenten op de fiets

Gemeente	Reisafstand	Reistijd	Aantal	%	Aantal	%
			leerlingen		leerlingen	
			in 08/09		in 09/10	
Albrandswaard	0,00	0:00	117	8,3	59	4,1
Spijkenisse	5,80	0:19	465	33,2	452	31,8
Rotterdam	10,30	0:32	521	37,2	593	41,7
Barendrecht	11,60	0:48	232	16,5	266	18,7
Oud-Beijerland	15,40	1:11	6	0,4	2	0,1
Schiedam	15,50	0:51	15	1,1	13	0,9
Ridderkerk	17,70	0:58	3	0,2	2	0,1
Capelle ad IJssel	19,80	1:01	1	0,1	1	0,1
Brielle	20,10	1:03	35	2,5	28	2,0
Vlaardingen	21,00	1:08	3	0,2	2	0,1
Cromstrijen	25,08	2:05	1	0,1	1	0,1
Zwijndrecht	25,40	1:18	3	0,2	3	0,2
Totaal			1402		1422	

Bron: Routenet.nl (bewerking APE)

⁴ Gegevens over reisafstand en - tijd van Albrandswaard naar omliggende gemeenten zijn afkomstig van www.routenet.nl, en gebaseerd op de reisafstand op de fiets. Omdat leerlingen en scholen in verschillende delen van de gemeenten wonen respectievelijk gevestigd zijn, gebruiken we om de gemiddelde reisafstand en -tijd te bepalen een willekeurige postcode in het centrum van de betreffende gemeente. We hebben de postcode van Rotterdam ten zuiden van het centrum gekozen (3024). Let op dat deze postcode verder verwijderd is van Albrandswaard dan een postcode in Hoogvliet.

Spijkenisse, Rotterdam en Barendrecht, waar het overgrote deel van de leerlingen naar school gaat, worden gekenmerkt door de kortste reisafstanden. Spijkenisse is het dichtst bij, terwijl Rotterdam en Barendrecht niet veel verschillen wat betreft afstand. Tabel 2.3 geeft ook leerlingenaantallen van de schooljaren 08/09 en 09/10 (geaggregeerd over alle onderwijsniveaus). Ten opzichte van het schooljaar 08/09 halveert het totaal aantal leerlingen dat naar Albrandswaard op school gaat. Een deel van de verklaring hiervoor is dat in augustus 2009 het PENTA een instroompunt in Albrandswaard (Poortugaal) van vestiging West-IJsselmonde heeft gesloten. De leerlingen zijn geconcentreerd in de andere locaties in Rotterdam (Hoogvliet). Dit is waarschijnlijk ook de achtergrond van de groei van het aandeel leerlingen dat naar Rotterdam gaat. In ons vorige onderzoek constateerden we juist een scherpe daling voor Rotterdam over de periode 04/05 en 08/09 (Ape, 2009). We zien dat het aandeel Spijkenisse licht daalt, en dat Barendrecht verder groeit. In ons vorige onderzoek concludeerden we dat de scholen in Spijkenisse weinig merken van de toenemende populariteit van scholen in Barendrecht (Ape, 2009). We zien nu dat Spijkenisse lijdt onder de verschuivende leerlingenstromen, zij het minimaal.

Ter aanvulling geven we in Tabel 2.4 de aantallen Albrandswaardse leerlingen in de onderbouw (eerste drie klassen) naar vestigingsplaats van de school. We zien in 2009/2010 de sluiting van het instroompunt van PENTA in Albrandswaard terug in de daling van leerlingenaantallen in Albrandswaard en een navenante stijging in Rotterdam. Barendrecht groeit, in eerste instantie vooral ten koste van Rotterdam, maar ook, zij het in veel mindere mate, ten koste van Spijkenisse.

Tabel 2.4: Aantallen leerlingen uit Albrandswaard in de onderbouw (excl. lwoo vmbo en praktijkonderwijs), uitgesplitst naar vier gemeenten

	2004/2005	2008/2009	2009/2010
Albrandswaard	0	101	59
Barendrecht	60	162	171
Rotterdam	396	220	261
Spijkenisse	259	261	250
Totaal	715	744	741

Bron: CBS (bewerking APE)

2.4 Conclusies

We vatten de belangrijkste conclusies uit het hoofdstuk puntsgewijs samen.

- Leerlingen uit Albrandswaard gaan naast Albrandswaard vooral naar Barendrecht, Rotterdam of Spijkenisse naar school.
- Het bestaande instroompunt in Albrandswaard trekt ongeveer 12% (vwo) tot 16% (vmbo-tl) van de leerlingen. Ongeveer een op de zeven Albrandswaardse leerlingen kiest dus voor een school in de eigen plaats. Dit is relatief gering, en vormt mogelijk een ondergrens omdat het om een instroompunt gaat en niet om een volwaardige vestiging.
- Marktaandeelen van het PENTA onder Albrandswaardse leerlingen die naar Spijkenisse op school gaan zijn vooral groot voor de havo en vwo.
- Leerlingen uit Albrandswaard trekken in toenemende mate naar Barendrecht. Deze conclusie stemt overeen met eerdere resultaten. Uit het vorige onderzoek bleek dat vooral de havo/vwo-afdelingen van het Dalton Lyceum en de vmbo-tl-afdeling van het CSG Calvijn in Barendrecht zich verheugen in een toenemende populariteit (Ape, 2009).

3 SCENARIO'S VOOR VERSCHUIVINGEN IN LEERLINGENAANTALLEN

3.1 Inleiding

Hoeveel leerlingen in en buiten Albrandswaard zal de nieuwe vestiging kunnen trekken? In dit hoofdstuk proberen we een antwoord op deze vraag te geven uitgaande van het gegeven dat er een herschikking van het regionale onderwijsaanbod plaatsvindt. In deze regionale herschikking wordt ervan uitgegaan:

- dat één van de PENTA vestigingen in Spijkenisse geheel of gedeeltelijk wordt verplaatst;
- dat vanwege het realiseren van de prestatieafspraken op de Campus het Einstein College het instroompunt in Albrandswaard zal afbouwen.
- PM dat er nog een mogelijke herschikking plaatsvindt van het onderwijsaanbod in Rotterdam/Barendrecht. (is in dit onderzoek verder niet meegenomen)

Omdat op voorhand de precieze impact van gebeurtenissen lastig te voorspellen is, werken we met een aantal scenario's die de variatie in leerlingenaantallen weergeven. De scenario's zijn gebaseerd op verschillende vooronderstellingen, die we hieronder expliciteren. We geven de leerlingenaantallen uitgesplitst naar vmbo-tl, en voor havo en vwo, omdat de nieuwe vestiging een combinatie van deze onderwijsniveaus kan behelzen.

Bij opening van een nieuwe vestiging geldt een ingroeitraject van enkele jaren. We houden bij de presentatie van de leerlingenaantallen geen rekening met fasering in de tijd. We presenteren in dit hoofdstuk een eindsituatie, die gebaseerd is op de huidige aantallen leerlingen. De leerlingenaantallen zijn dus niet direct realiseerbaar, maar geven een *potentieel* aan.

3.2 Scenario's

De scenario's zijn gebaseerd op een aantal vooronderstellingen, die we hieronder nader expliciteren.

1. Allereerst gaan we uit van sluiting van een vestiging in Spijkenisse. We verwachten dat het overgrote deel (95%) van de Albrandswaardse leerlingen die nu naar het PENTA college in Spijkenisse gaan, voor de nieuwe vestiging kiest. Ten slotte gaat het om leerlingen die de keuze maken voor een vestiging van PENTA, terwijl alleen een barrière (de reisafstand) wegvalt.
2. Gelet op de prestatieafspraken die voor het Einstein lyceum op de Campus zijn gemaakt (70% groei ten opzichte van de huidige situatie) is het afbouwen van het instroompunt van het Einstein College een reële optie. Het deel van de leerlingen dat koos voor het instroompunt vanwege de kleine afstand, stroomt na sluiting door naar de nieuwe vestiging van het PENTA. Een ander deel kiest, bijvoorbeeld vanwege verschillen in signatuur of onderwijskundige visie, voor een andere school. Het is lastig op voorhand te zeggen hoe groot het percentage leerlingen van het instroompunt is dat doorstroomt naar het PENTA. Omdat het om betrekkelijk weinig leerlingen gaat (35 leerlingen per leerjaar), heeft het gebruik van subopties weinig zin. We gaan ervan uit dat 70% van de leerlingen van het instroompunt kiest voor de nieuwe vestiging van PENTA. Het instroompunt betreft alleen onderbouw; omdat de nieuwe vestiging volledig is, vermenigvuldigen we het aantal leerlingen in een jaar met het totaal aantal opleidingsjaren.
3. Als een nieuwe vestiging van het PENTA in Albrandswaard opent, is het mogelijk dat deze vestiging nieuwe leerlingen trekt die anders niet voor het PENTA zouden kiezen. De vraag is hoe groot de wervingskracht is van de nieuwe vestiging onder de Albrandswaardse jongeren. PENTA vestigingen in Spijkenisse trekken rond de 14%-18% van de jongeren uit de eigen woonplaats, en in Hellevoetsluis en Rozenburg rond de 40% van de jongeren uit de eigen woonplaats. We achten Albrandswaard beter vergelijkbaar met Hellevoetsluis of Rozenburg dan met Spijkenisse; de laatste gemeente heeft een grotere centrumfunctie. De onderwijssituatie in Rozenburg en Hellevoetsluis is echter niet volledig vergelijkbaar met Albrandswaard. De vestiging van het PENTA in Rozenburg is de enige vestiging voor voortgezet onderwijs aldaar, maar voor havo en vwo is alleen de onderbouw aanwezig, waardoor de vestiging minder aantrekkelijk is voor deze leerlingen. In Hellevoetsluis is concurrentie van een andere school voor vmbo-tl/havo/vwo. Hellevoetsluis is in geografisch opzicht geïsoleerder dan Albrandswaard, waardoor Hellevoetsluisse leerlingen eerder in de eigen woonplaats naar school zullen gaan. We gaan er daarom vanuit dat de nieuwe vestiging ongeveer 40% van de Albrandswaardse jongeren trekt. In de Bijlage presenteren we leerlingenaantallen die

gebaseerd zijn op de aanname dat 55% van de Albrandswaardse jongeren naar de nieuwe vestiging trekt.

4. Instroom van leerlingen buiten Albrandswaard. Het is mogelijk dat leerlingen buiten de gemeente Albrandswaard kiezen voor een school in Albrandswaard. In het algemeen zijn havo/vwo leerlingen bereid verder te reizen dan vmbo-leerlingen; desondanks zal de instroom van leerlingen uit Barendrecht of Spijkenisse waarschijnlijk klein zijn. De centrumfunctie van Albrandswaard is niet zo groot als Barendrecht of Spijkenisse. Als we kijken naar de vestigingen in Rozenburg en Hellevoetsluis, zien we dat de vestiging Rozenburg geen leerlingen trekt buiten de woonplaats. De leerlingen in Hellevoetsluis zijn voor 40% niet-Hellevoetsluisenaren. Nu is Rozenburg geïsoleerder en kleiner dan Albrandswaard; maar Albrandswaard is weer kleiner dan Hellevoetsluis, en heeft ook een beduidend geringere centrumfunctie. Een andere factor van belang is dat de nieuwe vestiging gemakkelijk te bereiken is met de metro, waardoor een deel van de leerlingen uit Hoogvliet die nu met de metro naar de Ring van Putten⁵ in Spijkenisse reizen, mogelijk voor Albrandswaard kiezen. We kiezen daarom voor drie opties. In deze opties is respectievelijk 15%, 25% en 35% van het totaal aantal leerlingen afkomstig uit omliggende gemeenten.

Bovengenoemde vooronderstellingen 1 en 2 vormen scenario 1, het *basisscenario*. We denken dat dit basisscenario in ieder geval haalbaar is voor de nieuwe vestiging in Albrandswaard. Scenario 2 voorziet in sluiting van het instroompunt van het Einstein College. De leerlingenaantallen die we bij dit scenario presenteren, vormen een optelling van leerlingen afkomstig uit het instroompunt en van de leerlingenaantallen van scenario 1. Scenario 3 is gebaseerd op de aanname dat 40% van de Albrandswaardse leerlingen voor de nieuwe vestiging kiest. De leerlingenaantallen in dit scenario liggen boven die van scenario 3, behalve voor de havo. Scenario's 4, 5 en 6 borduren voort op dit scenario 3, en variëren in het aantal leerlingen dat uit andere gemeenten dan Albrandswaard afkomstig is (15%, 25% en 35% als percentage van het totaal aantal leerlingen op de nieuwe vestiging). De resultaten zijn weergegeven in Tabel 3.1.

In totaal zijn er 1201 Albrandswaardse leerlingen die het vmbo-tl, havo of vwo bezoeken. Scenario 1 voorziet in de ombuiging van Albrandswaardse leerlingen van Blaise Pascal en Angelus Merula naar de nieuwe vestiging. In dit scenario gaat 23% van de Albrandswaardse leerlingen (271) naar de nieuwe vestiging. Dit percentage loopt op naar 33% (394) in scenario 2,

---

⁵ De vestiging van de Ring van Putten ligt eveneens dichtbij een metrostation.

waarbij we uitgaan van sluiting van het instroompunt van het Einstein College. Scenario 3 is gebaseerd op 40% instroom van Albrandswaardse leerlingen (480). We nemen dit scenario als uitgangspunt voor scenario's 4, 5 en 6, waarbij we variëren in het percentage leerlingen dat afkomstig is uit omliggende gemeenten. In het maximale scenario 6 loopt het totaal aantal leerlingen van de nieuwe vestiging op tot 739 leerlingen.

Tabel 3.1: Leerlingenaantallen naar verschillende scenario's

	vmbo-tl	havo	vwo	Totaal
Totaal II 09/10 uit Albrandswaard	322	382	497	1201
<i>Scenario's</i>				
1. Basis	51	120	100	271
2. Sluiting instroompunt	82	166	146	394
3. 40% II uit Albrandswaard	129	153	199	480
4. Sc 3 + 15% II omliggende gem	151	180	234	565
5. Sc 3 + 25% II omliggende gem	172	204	265	640
6. Sc 3 + 35% II omliggende gem	198	235	306	739

Bron: Ape

3.3 Conclusie

Het basisscenario gaat uit van 271 leerlingen voor het volledige onderwijsaanbod van vmbo-tl, havo en vwo. We achten dit aantal te gering voor een volledige vestiging voor vmbo-tl, havo en vwo. De nieuwe vestiging van PENTA moet substantieel meer leerlingen trekken om levensvatbaar te zijn. Dit heeft kans van slagen: in potentie kan ca 40% van de Albrandswaardse leerlingen kiezen voor de nieuwe vestiging. Uit gesprekken met het PENTA bleek dat de ideale grootte voor een vestiging voor vmbo-tl, havo en vwo rond de 1200 leerlingen ligt, met een minimum van ca 800 en een maximum van ca 1400. In het meest optimistische scenario (scenario 6) ligt het totaal aantal leerlingen rond de 739; onder het minimaal vereiste. Het is dus twijfelachtig of een volledige vestiging voor onder- en bovenbouw en vmbo-tl, havo en vwo in Albrandswaard rendabel is. We komen op dit punt in het volgende hoofdstuk terug.

4 PROGNOSE VOOR DE TOEKOMST

4.1 Inleiding

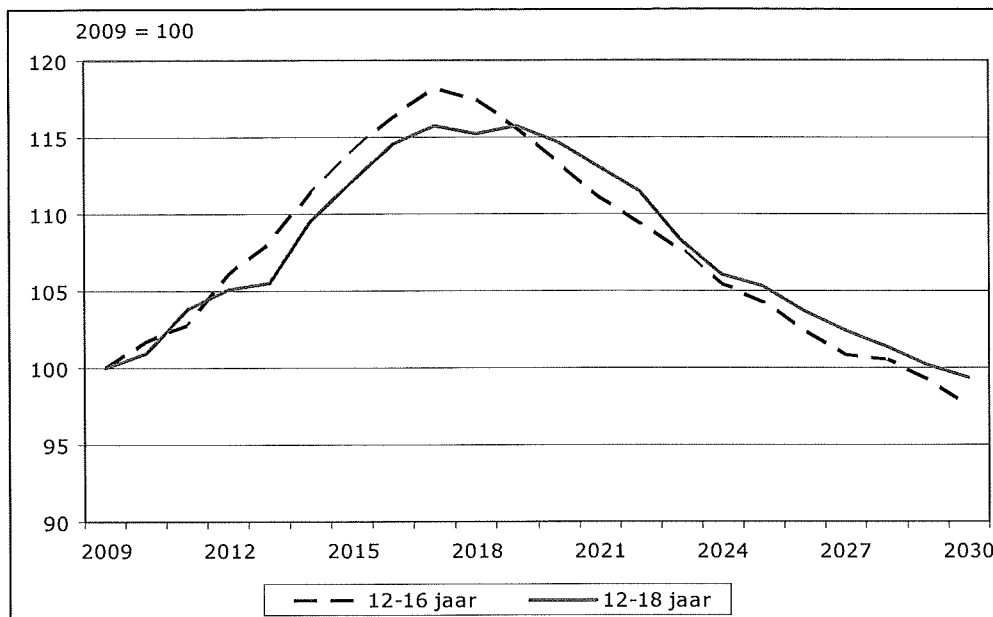
De eventuele nieuwe vestiging van Albrandswaard moet niet alleen nu, maar ook in de toekomst levensvatbaar zijn. Of dit laatste het geval is, hangt mede af van demografische ontwikkelingen in de regio. In dit hoofdstuk geven we een prognose van leerlingenaantallen tot 2030. We maken daarbij gebruik van bevolkingsprognoses per leeftijd(groep). We splitsen de prognoses van de leerlingenaantallen uit naar de zes verschillende scenario's uit het vorige hoofdstuk, en naar vmbo-tl en havo/vwo.

4.2 Prognoses

Voor onze analyse gebruiken wij de bevolkingsprognoses van Primos die verzameld zijn in het kader van het vorige onderzoek (Ape, 2009). Deze gegevens zijn vollediger dan de gegevens van het CBS. Primos gebruikt de CBS-prognoses als basis en houdt verder rekening met lokale bouwplannen voor zover die aanwezig zijn in het Systeem Woningvoorraad van het DG Wonen, Wijken en Integratie van het Ministerie van VROM.

Om een prognose te maken van de leerlingaantallen kijken we eerst naar een prognose van het aantal jongeren. We delen de Albrandswaardse jongeren in twee categorieën: 12-16 jaar (voor de leerlingen van vmbo-tl) en 12-18 jaar (voor de leerlingen van havo/vwo). Uit figuur 4.1 blijkt dat voor 12-16 jarigen de piek in 2017 ligt en voor 12-18 jarigen iets later in 2019. Daarna volgt voor beide leeftijdsgroepen een sterke daling.

Figuur 4.1: Prognoses van het aantal jongeren in Albrandswaard

We maken prognoses van leerlingenaantallen met behulp van de indexcijfers gegeven in Figuur 4.1 en de leerlingenaantallen behorend bij de zes scenario's (zie hoofdstuk 3). We maken aparte prognoses voor leerlingen van vmbo-tl, havo en vwo gezamenlijk en voor leerlingen van havo en vwo apart. In Tabel 4.1 is te zien dat we in het minst uitgebreide scenario (scenario 1) op de lange termijn 266 leerlingen verwachten, met een piek bij 312 leerlingen. Voor alleen havo/vwo verwachten we op de lange termijn 217 leerlingen (piek bij 253 leerlingen). In het meest uitgebreide scenario 6 lopen de leerlingenaantallen op de lange termijn op tot 722 leerlingen (piek bij 850 leerlingen); voor alleen havo/vwo 532 leerlingen (piek bij 620 leerlingen).

Tabel 4.1 : Prognoses van leerlingaantallen met en zonder vmbo-tl, naar verschillende scenario's

	1. Basis	2. Sluiting instroom-punt	3. 40% II uit Albr. waard	4. Sc 3+ 15% II uit omliggende gemeenten	5. Sc 3+ 25% II uit omliggende gemeenten	6. Sc 3+ 35% II uit omliggende gemeenten
Vmbo-tl, havo, vwo						
2010	271	394	480	565	640	739
2015	302	438	535	629	713	823
2017	312	453	553	650	737	850
2020	307	446	543	639	724	835
2025	282	409	499	587	665	767
2030	266	385	469	552	626	722
Havo,vwo						
2010	220	312	351	414	469	541
2015	245	347	390	459	521	601
2017	253	358	403	474	538	620
2020	250	355	399	470	533	614
2025	230	326	367	431	489	564
2030	217	307	346	407	461	532

Bron: Primos, bewerking APE

4.3 Conclusie

Het meest conservatieve scenario 1 gaat uit van een leerlingenaantal van 222-255 voor havo/vwo; ongeveer even hoog als het leerlingenaantal uit ons vorige onderzoek van maximaal 200-225 havo/vwo leerlingen (Ape, 2009). Wij concludeerden destijds dat dit aantal te laag was voor een volwaardige havo/vwo vestiging. Echter, scenario 1 is niet realistisch; een nieuwe vestiging kan substantieel meer leerlingen trekken onder de voorwaarde dat er in het RPO afspraken worden gemaakt over een herschikking van het onderwijsaanbod in de regio waarbij een vestiging van PENTA wordt verplaatst en het instroompunt van het Einstein College wordt gesloten. Afhankelijk van de percentages Albrandswaardse en niet-Albrandswaardse leerlingen die naar de nieuwe vestiging trekken, loopt dit aantal op tot ongeveer 540 voor havo/vwo en ongeveer 740 voor mavo/havo/vwo. Als we een minimum aantal leerlingen voor een

volwaardige vestiging voor mavo, havo en vwo hanteren van ongeveer 800 leerlingen is het duidelijk dat we in alle scenario's te kort komen. Naar verwachting is een volwaardige vestiging voor mavo, havo en vwo niet rendabel.

Het PENTA heeft een groot marktaandeel onder de Albrandswaardse havisten (32%). We denken daarom dat een eventuele nieuwe vestiging in ieder geval havo moet bevatten. Havo combineert beter met vwo dan met mavo, al was het maar omdat ouders liever hun havist naar een havo/vwo-school sturen dan naar een mavo/havo-school. Indien het PENTA niet kiest voor een volledige mavo/havo/vwo-vestiging, blijft een havo/vwo-vestiging nog als mogelijkheid open. Bijkomend voordeel is dat vestigingen van PENTA voor mavo in Spijkenisse en Hoogvliet geen concurrentie ondervinden van een nieuwe vestiging in Albrandswaard. Daarnaast geldt dat er geen andere vestigingen voor alleen havo/vwo in de regio zijn, waardoor de nieuwe vestiging extra aantrekkelijk kan zijn. De ondergrens voor een vestiging voor havo/vwo ligt naar verwachting rond de 500 leerlingen. In de gunstigste scenario's 5 en 6 wordt dit aantal ook behaald. Omdat vooraf lastig is aan te geven in hoeverre deze scenario's realistisch zijn, kan het PENTA ook starten met een vestiging voor onderbouw havo/vwo, en deze bij gebleken succes uitbreiden tot een volwaardige vestiging voor havo/vwo.

BIJLAGE

In het rapport gaat scenario 3 ervan uit dat 40% van de jongeren in Albrandswaard naar de nieuwe vestiging van het PENTA gaat. Op deze aanname borduren de scenario's 4, 5 en 6 voort. In de bijlage rekenen we scenario's 3a t/m 6a door, waarbij niet 40%, maar 55% van de jongeren in Albrandswaard naar de nieuwe vestiging gaat.

Tabel A brengt de leerlingaantallen van het vmbo-tl, de havo, het vwo en het totaal bij de verschillende scenario's in beeld. Tabel B laat de prognoses van leerlingen aantallen van 2010 tot 2030 voor de aangepaste scenario's zien. Deze tabellen zijn in het rapport vergelijkbaar met resp. de tabel 3.1 en tabel 4.1. Indien 55% van de havo/vwo-leerlingen uit Albrandswaard geworven wordt voor de nieuwe vestiging, is deze levensvatbaar, aangezien het leerlingenaantal dat richting het minimaal vereiste van 500 gaat. Voor een volledige vestiging voor vmbo-tl, havo en vwo zijn extra leerlingen buiten Albrandswaard nodig. De leerlingenaantallen van scenario 4a komen in de buurt van het minimum van 800 voor een volledige vestiging van vmbo-tl, havo en vwo.

Tabel A: Leerlingenaantallen naar verschillende scenario's

	vmbo-tl	havo	vwo	Totaal
Totaal II 09/10 uit Albrandswaard	322	382	497	1201
<i>Scenario's</i>				
3a. 55% II uit Albrandswaard	177	210	273	660
4a. Sc 3a + 15% II omliggende gem	208	247	322	777
5a. Sc 3a + 25% II omliggende gem	236	280	364	880
6a. Sc 3a + 35% II omliggende gem	272	323	420	1016

Bron: Ape

Tabel B : Prognoses van leerlingaantallen met en zonder vmbo-tl, naar verschillende scenario's

	3a. 55% II uit Albr. Waard	4a. Sc 3a+ 15% II uit omliggende gemeenten	5a. Sc 3a+ 25% II uit omliggende gemeenten	6a. Sc 3a+ 35% II uit omliggende gemeenten
Vmbo-tl, havo, vwo				
2010	660	777	880	1016
2015	736	865	981	1132
2017	760	894	1013	1169
2020	746	878	995	1148
2025	686	807	914	1055
2030	645	759	861	993
Havo,vwo				
2010	483	569	644	744
2015	537	632	716	826
2017	554	652	739	853
2020	549	646	732	845
2025	504	593	672	776
2030	476	560	634	732

Bron: Primos, bewerking APE